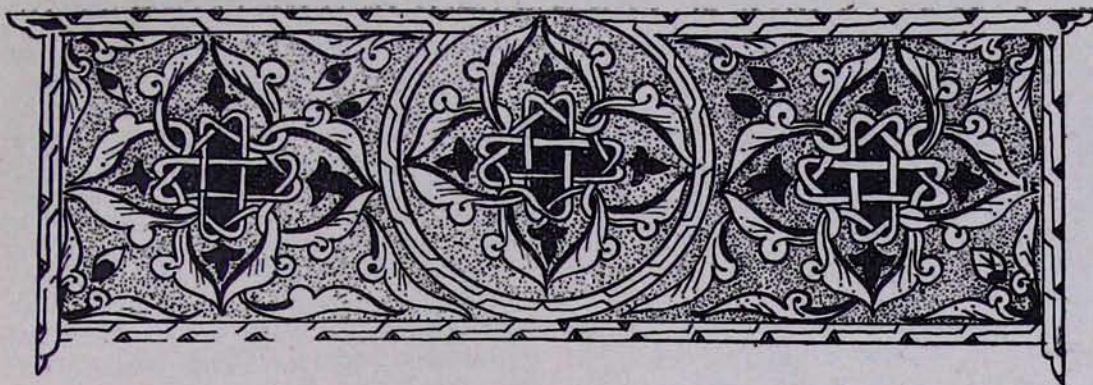

ՆՈՐԸՆԾԱ Տ. ՆԵՐՍԵՍ ՔԸՆ. ՆԵՐՍԵՍՅԱՆԻ
ՔԱՐՈՉԸ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
(24 հուլիսի 1983 թ.)

«Յանուն Հոր, եւ Որդոյ եւ Հոգոյն Սրբոյ. ամէն»:

Սիրելի բարեպաշտ ժողովուրդ, քրիստոնյա հոգևորականի համար շատ բնական և պատշաճ է եկեղեցու սուրբ խորանից, որտեղ ամեն կիրակի պատարագ ենք մատուցում մեր Տեր և Փրկիչ Հիսուս Քրիստոսի «պսոսք և փրաշալի ԿՅարութիւն» օրհնելու և փառավորելու, քարոզի բնաբան ընտրել մի պատգամ սուրբ Ավետարանից մեր քրիստոնեական կյանքը իմաստավորելու ցանկությամբ:

Ինչպես դուք գիտեք արդեն, քրիստոնեական բոլոր եկեղեցիները, այդ թվում նաև Հայաստանայց ս. եկեղեցին, հիմնված են Քրիստոսի Ավետարանի պատգամների վրա, պատգամներ, որ ինքը՝ մեր Տեր Հիսուս Քրիստոս իր քարոզչությունների ընթացքում տարածեց իր շուրջը համախմբված մարդկանց մեջ: Իր մահից առաջ նա իր առաքելությունը իրականացնելու պարտականությունը հանձնեց իր տասներկու աշակերտներին՝ ասելով. «Ձի դուք երթայցեք եւ պտղաբերեք լինիցիք եւ պտուղն ձեր կացցէ», «որ դուք գնաք և պտղաբեր լինեք, և ձեր պտուղը մնա» (Հովհ. ԺԵ, 16):

Քրիստոսի արտասանած այս կարճ հրահանգին հետևելով՝ դարեր շարունակ անհամար հայ անհատներ իրենց կյանքը նվիրել

են եկեղեցու ծառայությանը, և այսօր իմ այս անդրանիկ պատարագի խորհրդավոր պահին, նոր կյանքիս ճանապարհի շեմին ցանկանում եմ խորհրդածության և ուխտի նյութ դարձնել այս պատգամը՝ «վի դուք երթայցեք եւ պտղաբերեք լինիցիք եւ պտուղն ձեր կացցէ»:

Պտուղ տալն աշխարհում անժխտելի օրենք է թե՛ բուսական, թե՛ կենդանական և թե՛ մարդկային կյանքի մեջ: Ամեն մի սերմ, որ գյուղացին ցանում է, սպասում է անհամբեր, որ այն ծլի, ծաղկի և պտուղ տա: Կյանքի մեջ էլ սկսած որևէ գործ պետք է իր նպատակակետն ունենա, որին մարդ անդադար ձգտելու է: Երբ նա հասնում է իր նպատակին, ասում ենք՝ այդ գործը պտուղ տվեց: Պտուղ տալը, հետևաբար, հարատևության նշան է: Եթե պատմությունը այսօր մեր առաջ է դնում մեծամեծ գործերի հիշատակներ, եթե մենք այսօր ոգևորվում ենք սրբոց Վարդանանց քաջագործության պատմությունը կարդալով, եթե մարդկությունը պատմության էջերում անկորուստ է պահել կատարված մեծ գործերը և գյուտերը, նշանակում է, որ այդ դեպքերը մարդկանց սրտերում և մտքերում մի անգամ հաստատուն արմատ բռնելուց հետո ծլել, ծաղկել և բարի պտուղ են տվել:

Բայց արդյոք ամեն գործ պտուղ է տալիս:

Մեր Տեր Հիսուս Քրիստոս իր մատուցումից առաջ իր աշակերտներին հրաժեշտ տալով և խրախուսելով, որ չվհասվեն, ավելացրեց. «Ձի դուք երթայցեք և պտղաբերեք լինիցիք և պտուղն ձեր կացցեք»: Այդ ի՞նչ պտուղի մասին էր խոսում Քրիստոս, ի՞նչ գործ պիտի կատարեին այդ գալիլիացի ձրերը, որ պտղաբեր պիտի լինեին, և, ավելին, այդ պտուղը պետք է հարաւունեին՝ «և պտուղն ձեր կացցեք»:

Մարդկության պատմության մեջ մեծ հեղաշրջում է առաջացրել քրիստոնեությունը մի այնպիսի ժամանակ, երբ մարդկությունը երես էր դարձրել իր Արարչից, երբ մի խոր անդունդ էր բացվել մարդու և Աստուծո միջև: Քրիստոնեությունը հանդես եկավ օտարացած մարդու երեսը կրկին անգամ դեպի իր Ստեղծողն ուղղելու և նրա առաջ երկնային թագավորության ճանապարհը հարթելու:

Քրիստոնեության հանդես գալու ժամանակ Հռոմեական կայսրության մեջ ժողովուրդներն ապրում էին պեխության և շվախության մեջ: Ժամանակի մարդկությունը այնպես էր տարված աշխարհի վայելքներով, որ քրիստոնեության բարձր, փրկարար սկզբունքները շատերին միանգամայն անմատչելի պիտի լինեին, և էին: Մարդիկ այլ կերպ էին մտածում ու գործում, քան քրիստոնեությունն էր նրանց առաջարկում, նրանք բոլորովին այլ գաղափարներ ունեին Քրիստոսի մասին և այլ սպասելիքներ նրանից: Գաղափարների այս տարբերության հետևանքն այն է լինում, որ Քրիստոս, նրա աշակերտները և քրիստոնեությունը որպես նոր գաղափարախոսություն ենթարկվում են խիստ հալածանքների: Սակայն բավական մեջ կային և անհատներ, որոնք ընդունակ էին ըմբռնելու և հասկանալու Քրիստոսի քարոզած սկզբունքները և ընդունելու այն ճանապարհը, որ տանում էր դեպի փրկություն, դեպի երջանկություն: Ահա այս երկրորդ ճանապարհը ընտրողներն էին, որոնք շարունակ Քրիստոսի հետ էին, որոնք և Քրիստոս սիրեց, հավատաց և պատրաստեց իրենց ապագա կոչման համար:

Քրիստոնեության առաջին պարտքն ու սուրբ նպատակն էր ուղքի կանգնեցնել մոլորյալ մարդկությունը, խորտակել մինչև այդ ժամանակ նրան շղթայող բոլոր կապանքները, դարձնել նրա երեսը դեպի իր Աստվածն ու Ստեղծիչը, կրկին անգամ հիմք դնել և ամրապնդել սիրո կապերը Աստուծո հետ: Քրիստոնեությունը ամբողջովին սեր է, այդ սիրո պատկերն ենք տեսնում Քրիստոսի ամբողջ կյանքի և գործունեության մեջ: Նրա արտասանած ամեն մի խոսքը, պատգամը, նրա կատարած գործը ամբողջովին սեր էր, սեր, որին մարդկությունը կարող էր, սակայն ըն-

դունակ չեղավ հասկանալու և ըմբռնելու: Մեր աքանչելի բանաստեղծ Ներսես Շնորհալի հայրապետը իր՝ սրտաբուխ աղոթքներից մեկում հետևյալ անմոռանալի տողով է ամփոփում քրիստոնեության ողջ էությունը. «Մեր անուն Յիսուս, սիրով քո ձևեա՛ սիրո իմ քարեղեն»: Այս կարճ՝ նախադասությունը մեզնից յուրաքանչյուրը հեշտությամբ կարող է դարձնել իր ամենօրյա աղոթքը: Քրիստոս այս սիրով կապեց իր աշակերտներին իրեն և Աստուծո հետ և սուրբ ավանդ թողեց այդ նույն սիրով կապել և ամբողջ մարդկությունը Աստուծո հետ:

Բայց մի՞թե հեշտ էր այդ իրագործելը, մի՞թե այդ գալիլիացի ձկնորսները կարող կամ ընդունակ էին այդ վեհ գաղափարը իրականություն դարձնել, քանի որ նրանց հոգու աչքերը դեռևս կատարելապես չէին բացված: Նրանք դեռևս հույս ունեին այս անցավոր աշխարհում ստանալ այն բոլոր բարիքները, որ խոստանում էր նրանց իրենց Վարդապետը: Ահա այսպիսի մի ժամանակ Քրիստոս իր աշակերտների առաջ մի նոր ուղի գծեց, մի ճանապարհ ցույց տվեց, որով նրանք պետք է գնային: Հիսուս մինչև անգամ որոշակի ասում էր, թե աշակերտները այդ ճանապարհի վրա ի՞նչ գործ պիտի կատարեին և այդ գործի արդյունքը ի՞նչ պիտի լինեին. «Ձի դուք երթայցեք և պտղաբերեք լինիցիք և պտուղն ձեր կացցեք»: Նրանք՝ այդ համեստ ձկնորսները, պետք է գնային և պտղաբեր լինեին: Ինչպիսի՞ վեհ նպատակ, երբ մարդ իր գործով կարող է բարի պտուղ տալ: Բայց մի՞թե ամեն մի աշխատանք հաջողությամբ է պսակվում: Սակայն այն սերմերը, որ առաքյալները ցանելու էին, պետք է անպայման պտուղ տալին, որովհետև նրանք ոչ թե իրենց հոգու թելադրությամբ էին գործում, այլ իրենց մեջ բնակված Փրկչի հոգու և եթե մեկը չունենար Քրիստոսի հոգին, նա գործել չէր կարող, որովհետև՝ «Եթե ոք չհոգի Քրիստոս ոչ ունի, սա չէ նորա»: Եվ այս հոգին է, որ գրտնրվում է բոլոր հավատացյալների մեջ և բոլորին ընդունակություն է տալիս ապատագրվելու մեղքի կապանքներից և իրավունք է տալիս Աստուծո որդիներ լինելու. «Ձի ոչ առեք զհոգին ծառայութեան միսանգամ յերկիւղ, այլ առեք զհոգին որդեգրութեան, որով աղաղակեմք՝ Աբբա Հայր», այսինքն՝ «Քանի որ չստացաք ծառայության հոգին վերստին երկյուղի մեջ ընկնելու համար, այլ ստացաք որդեգրության հոգին, որով աղաղակում ենք՝ Աբբա Հայր» (Հռոմ. Ը, 16):

Եվ ահա մենք տեսնում ենք Քրիստոսի աշակերտներին կյանքի ասպարեկում: Փրկչի պատգամը՝ «Ձի դուք երթայցեք և պտղա-

բերք լինիցիք», մղում է նրանց աշխարհի ամեն կողմ: Առաքյալները անվախ կյանքի մեջ են մտնում և առ ոչինչ համարում աշխարհի տանջանքները: Այն առաքյալները, որոնք վտանգի ժամանակ իրենց Վարդապետին թողել ու փախել էին, հիմա այլևս վախ չեն պահում: Գողգոթայի վրա բարձրացված խաչը նրանց այնպիսի ոգի է ներշնչում, որ նրանք ոչ միայն չեն վախենում Հրեաստանում խաչեցյալ Քրիստոսին քարակերպ, այլև համարձակ դուրս են գալիս Հռոմեական կայսրության դեմ, սասանեցնում նրա հիմքերը, խորտակում հեթանոս աշխարհի պարիսպները և քրիստոնեության առաջ ճանապարհ հարթում:

Օրհասական կռիվ է սկսվում քրիստոնեության ու հեթանոսության միջև: Վերջինս ոտքի է հանում իր բանակները և կատաղությամբ աշխատում ջարդել, փշրել նորակալված քրիստոնեությունը: Քրիստոնեությունը սակայն, հսկայական քայլերով առաջ է գնում, և Գողգոթայի վրա բարձրացված խաչը դղրդեցնում է ամբողջ Պաղեստինը, Հռոմեական կայսրությունը և շրջակա երկրները: Առաքյալները քրիստոնեական հավատքը ամեն տեղ տարածելով՝ երկնային սիրով կապում են ամենքին թե՛ միմյանց և թե՛ Աստուծո հետ:

«Ձի դուք երթայցեք և պտղաբերեք լինիցիք...»:

Եթե վերցնենք Եկեղեցու պատմությունը և մանրակնին քննության ենթարկենք, այսպես կոչված, որ նրա պատմության գրքի ամեն մի էջը նահատակների արյամբ է ջաղախված: Հապարավոր մարդիկ այրվեցին, նահատակվեցին և այդ ամենը նրանք տարան «ի սիրոյն Քրիստոսի»: Առաքյալները անվեհեր, բաց ձակառով հղոր կայսրերի դեմ դուրս գալով՝ նրանց հալածանքներին միայն պատասխանում էին. «Մեք քարոզեցուք յխաչեւեալն Քրիստոս, Հրէից գայթակղութիւն և հեթանոսաց յիմարութիւն», այսինքն՝ «Մենք քարոզում ենք խաչված Քրիստոսին՝ ի գայթակղություն հրեաների և ի հիմարություն հեթանոսների» (Ա Կորնթ. Ա, 23): Առաքյալների և քրիստոնյա նահատակների արյամբ սերմանված սերմերը տալիս են պտուղ, քրիստոնեությունը հաղթում է, և այսօր աշխարհի մեծ մասը ծունր է չոքում Գողգոթայի խաչի առաջ:

Քրիստոնեական բոլոր Եկեղեցիների շարքին Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցին ևս հիմնվել է Քրիստոսի երկու առաքյալների՝ Թադեոսի և Բարթողիմեոսի քարոզչությունների շնորհիվ: Նրանք գործադրելով Քրիստոսի պատգամը՝ «Ձի դուք երթայցեք և պտղաբերեք լինիցիք...», առաջինը՝ 33 թվա-

կանին և երկրորդը՝ 44 թվականին եկել են Հայաստան, Քրիստոսի Ավետարանը քարոզել, հիմնել Եկեղեցի և Հայաստանում էլ նահատակվել: Հայաստանում, առաջին դարից սկսած, քրիստոնեությունը հետպետե վարձացավ և Դ դարում տապալեց հայոց հին կրոնը՝ հեթանոսությունը, և 301 թվականին քրիստոնեությունը հռչակվեց Հայաստանի պետական կրոն: Ե դարում Հայ Եկեղեցին, որ ինքնագլուխ էր, դարձավ կատարելապես ազգային, երբ ս. Սահակ կաթողիկոսը և ս. Մեսրոպ Մաշտոցը հայ տառերը նկարեցին, Սուրբ Գիրքը թարգմանեցին, և հետպետե ստեղծվեց Ե դարի հայ դասական քրիստոնեական գրականությունը:

Սիրելի բարեպաշտ ժողովուրդ, ձեր և իմ նախնիները թեև ահավոր արհավիրքներից ու մարտնչումներից տառապել ու հյուծվել են, այնուամենայնիվ դարերի հեռավոր խորքերից մարդկությանը ժառանգ են թողել հարգանք պարտադրող հարուստ և հիասքանչ մշակույթ: Հայ ժողովուրդը իր ճակատի արդար քրտինքով, իր ձեռքերի մեծ ճարտարությամբ, իր պայծառ հոգով և մտքով մեկ ընծայաբերել է հայ գիտության ջահը, հայ գեղարվեստի հմայքը, հայ գրականության փառքը: Մեր ժողովրդի ստեղծած մշակույթը ծառայել և ծառայում է մեկ նշանաբանի՝ «Ճանաչել զիմաստութիւն և վերատ, իմանալ վրանս հանճարոյ»:

Սրանից շուրջ 1700 տարի առաջ հաստատված ս. Լուսավորչի գահը դեռ կմնա կանգուն, նա իր գահակալն ունի: Ս. Լուսավորչի և նրանից առաջ ս. Թադեոսի և ս. Բարթողիմեոսի հաստատած Ս. Էջմիածնի այս Աթոռը և այս ս. տաճարը երկար դարերի ընթացքում ինչքան հարվածներ ստացան, ի՞նչ մորիկների ու փոթորիկների խաղաղք դարձան, բայց, այստիպանդեմ, կանգուն մնացին և կանգուն կմնան հետայսու մայր հողի վրա՝ լավագույն գրավականը հանդիսանալով Քրիստոսի պատգամի՝ «և պտուղն ձեր կացցե»:

Իմ սնդրանիկ պատարագով իմ առաջ բացվում է ծառայության մի նոր ճանապարհ: Կյանքի այս նոր հանգրվանին, իբրև հայ հոգևորական, աստվածային Բահանալայետի՝ Հիսուս Քրիստոսի քաջալերիչ պատգամը նշանաբան ունենալով իմ պարտքն եմ համարում անշահախնդիր կերպով ծառայել ձեզ, իմ ժողովրդի զավակներին, սնուցանել նրանց հոգիները քրիստոնեական և սուգային-հայրենասիրական բարի սցազումներով: Մեծ երախտագիտությամբ հարգելով հիշատակը և վաստակը այն բոլոր սուրբ քահանաների, որոնք լույսով ողողեցին Հայոց աշխարհը, համեստաբար, ի խորոց

սրտի, աղոթում եմ այս ս. Սեդանից՝ «Արժանի արա և վիս ի ժամուս յայսմիկ զանապիտան ծառայս քո, որ համարձակիս և մերձենաս ի նոյն հոգևոր պաշտօն փառաց քո»:

Խորհրդավոր այս պահին որդիական ու նվիրական իմ պարտքն եմ համարում ջնորհակալության և երախտագիտության խոսք ուղղել Նորին Սուրբ Օծություն S. S. Վազգեն

Ա Ամենայն Հայոց Հայրապետին, որ արժանի գտավ տկար և նվաստ անձս կոչելու քահանայության իմ երկու ընկերների հետ՝ նվիրվելու մեր Եկեղեցու և ժողովրդի ծառայության սուրբ գործին:

Վեհափառ Տեր, «ջնորհեա ինձ քահանայական փառօք մտանել ի պաշտօն սրբութեանց քոց ընդ այնոսիկ՝ որք անմեղութեամբ պահեցին զպատուիրանս քո»: Ամեն:

